Leto XV. V.b.b. Dunaj, dne 20. novembra 1935 Št. 47.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Grozeča nevarnost.

Spor v Afriki in še drugi manj pomembni dogodki mednarodnega življenja so potisnili v ozadje ono veliko vprašanje, ki grozeče zahteva odgovora v slehernem narodu in sleherni državi: kako nasitite male in revne, kako zagotovite življenje tolikim tisočim vašim družinam, ki danes trpijo pomanjkanje najpotrebnejših življenskih sredstev? Strahotno se širi uboštvo malih in srednjih slojev, gospodarski zastoj množi armado revežev in ubožcev. Svet pa se suče brezbrižno naprej, izvzemši nedvomno številne karitativne akcije Cerkve in držav. Počasi, zelo počasi leze v ljudstva spoznanje, naj delijo v prostovoljni ljubezni bogati in premožni svoj večji kos kruha z onimi, ki ga imajo le še košček ali sploh ne več. Tako počasi, da ga prehiteva obup in z njim združena nasilna misel malih in bednih, da sami sežejo po večjem kosu kruha.

Sovjetska Rusija, njen krvavi početek in nič manj krvavi dosedanji razvoj, bi morala biti svetu boljša šola. Ko se je dopolnil čas in je postal v Rusiji prepad med premožnim, naobraženim meščanskim slojem in zasužnjenim ter neukim podeželjem prevelik, je pogazil Rusijo mogočen val komunistične revolucije. Vsaka revolucija je brezvestna, še prav posebno pa je bila in je sovjetska revolucija. Desetisoče glav je padlo pod rabeljskim mečem, ki ga je vihtel ruski mali človek nad svojimi krivičniki, zadnja sled za ruskim meščanstvom je bila izbrisana. Mnogo desetisoče ubežnikov in prognancev tava danes po svetu brez kruha in domovine. Morda je bilo tako, da je bila domovina mnogih teh nekoč prerazkošna in preudobna, morda je bila njegova vera v pravičnega Očeta že preslaba in se je rusko meščanstvo predajalo verski malomernosti?! Kot strašen roman se bere nadaljna vest, s koliko silo se je vrgel komunizem na delo, da dvigne podeželje in predmestje v gmotnem oziru, da ustvari Rusiji mogočno industrijo in modernizira zaostalo kmetijstvo. Današnja Rusija je skoroda že samosvoja gospodarica, tisoče tovarn ob Volgi in drugod ustreza njeni potrebi po lastni industriji, stotisoče strojev se neprestano vrti, da ustreže milijonski potrebi. Seve je moral zato ruski narod stradati celo desetletje in so umirali v Ukrajini milijoni od gladu, seve se mora narod še danes zadovoljevati z najpotrebnejšim, da ostaja sredstev dovolj za gradnje novih tovarn in nabavo novih strojev. Še danes je, kot pravi nek ameriški pisatelj, ruski delavec komaj v položaju ameriškega brezposelnika, pred desetletjem pa je bil sploh največji revež na svetu. Vendar zna v desetletjih biti poravljen velik kos krivice, ki ga je zakrivilo rusko meščanstvo in plemenstvo nad ruskim narodom. Tedaj postane tudi komunizem z vsemi svojimi sencami odveč.

Ruski vzgled miče in vleče povsod v svetu, kjer je slična krivica in ni videti odpomoči. Na Daljnem vzhodu gre zasužnjevanje petstomilijonskega naroda Kitajcev po Japoncih vzporedno z napredovanjem kitajskega komunizma. Tako silna je tam že komunistična nevarnost, da se voditelji Kitajske predajajo na milost ali nemilost japonskim rokam, sami nezmožni, da odstranijo grozečo nevarnost. Medtem narašča sila, previsoki davki tirajo kitajske kmete v beraštvo in obup. Japonska se čuti poklicana, da rešuje svojo ogromno sosedo pred komunističnimi valovi, seve jih nadomesti s vojim imperializmom in svojim zasužnjenjem.

Nič manj ogrožen ni ostali svet, Amerika in Evropa. Država velekapitalizma preko oceana postaja od dne do dne zrelejša za gospodarsko in socialno revolucijo. V tej državi velebank in veletovarn, veleindustrije in veletrgovine se kopiči ob neizmernem bogastvu nekaternikov uboštvo večmilijonske mase; in „izravnajoča“ gospodarska politika Rooseveltova je v očigled nepreglednim oviram vedno manj kos grozeči nevarnosti.

Za Evropo govori nazorno položaj v državi, ki je pred dobrim stoletjem že dala pobudo za duševni in socialni preokret Evrope, v — Franciji. Komunistični organ „L'Humanitè“ ne prikriva več svojega cilja, ustanovitve francoske sovjetske republike. Abesinski spor in dvorezno stališče francoske vlade podpira komunistične težnje tako, da se kmalu znajde vlada pred združeno socialistično-komunistično opozicijo.

Resnica je na drugi strani, da obenem s komunističnimi silami v svetu rastejo tudi protisile. V vojaških in političnih krogih Evrope najde poziv protisovjetske obrambe vedno več odziva. Ta protiodpor pa ostane brezuspešen, dokler se svetu ne posreči odstraniti korenine sodobnega zla: naraščajočo bedo podeželja in predmestja. Že dvatisoč let pridiguje Cerkev evangelij nesebične ljubezni, posamne države se trudijo, da omilijo stisko in bedo. Pa prizadevanja Cerkve in stremljenja posvetnih vlad ostanejo v svojem uspehu navezana na dobro ali slabo voljo onih, ki še imajo in še morejo pomagati. Končno gre za enostavno prošnjo: da, kar ti je odveč za življenje tvoje in tvojih! Odstopi, kar moreš pogrešati brez škode zase in za svojo družino in posesti, plači, dobičku! Tisoče ogroženih eksistenc v vsaki državi, v vsakem mestu in v vsaki vasi kriči to prošnjo. Če ostane prošnja neizpolnjena, bo moral krivico popraviti pač razvoj sam proti volji onih, ki imajo še odveč.

Tudi po naših delavskih in kmečkih domovih se širi vedno hujša stiska, duševna in gmotna. Kot katoliški list je ne moremo in ne smemo prezreti kot ne smemo prezreti brezvestnosti, ki jo nosi s seboj vsaka in še posebno socialna revolucija. Iskreno bi želeli, da bi oni, ki danes vodijo usodo naroda in države, dobro videli grozečo nevarnost i pri nas, jo skušali odvrniti z jasnimi in odločnimi ukrepi ali vsaj odstraniti vsako krivico nad našim duševnim in gmotnim premoženjem, krivico, ki v današnjem položaju dvakratno boli in mori!

50 dni abesinske vojne.

Začetkom oktobra so talijani pričeli prodirati v Abesinijo. Za uspeh svoje vojne so zastavili vse svoje gospodarske, vojaške in moralne sile, tako da bo končni izid v Abesiniji odločeval o biti ali ne biti fašistične Italije. Dolgoletne so morale biti italijanske priprave na to vojno, to potrjuje dosedanji vojni potek.

Očividno je vodstvo italijanske vojske v dobrih rokah, kar dokazuje previdno prodiranje, oprezno zavarovanje armadnih kril in dobra organizacija dovoza. Druga velika prednost italijanske vojske je prvovrstno orožje. Morda bi bil položaj na bojiščih drugačen, če bi tudi Abesinci razpolagali s tolikim številom letal in tankov. Tako pa je abesinska vojska proti tema groznima nasprotnikoma, katerih prvi brni nedosegljiv v zraku in bruha pogibelj in drugi lazi po zemlji, obdan s težkimi oklopi, in seje smrt na široko, brez vse moči. Le tako je možno, da je severna italijanska armada prodrla že 150 in južna 250 km globoko v abesinsko ozemlje.

Svet si je dolgo lomil glave, kje tičijo Abesinci. Doslej Italijani še niso imeli opraviti z resnim sovražnikom. Šele zadnje tedne se množijo poročila, da narašča abesinski odpor in se pripravlja odločilna bitka. Minule dni so abesinske čete izvojevale manjšo zmago pri reki Takaze, po zadnjih poročilih pa ustavili prodiranje južne italijanske armade, ki skuša doseči edino abesinsko železnico. Da se pripravlja odločujoča bitka obeh nasprotnikov, priča tudi nenadna menjava vrhovnega vojaškega poveljnika Italijanov v Abesiniji. Generala de Bono je nadomestil maršal Badoglio, ki slovi kot drzen in odločen poveljnik. V njegovih rokah je sedaj usoda pričete vojne.

Medtem je napočil **18. november**, dan, ko so stopile gospodarske sankcije proti Italiji v veljavo. Tajništvo Zveze narodov je dalo navodila, da je bil v noči na pondeljek ustavljen vsak izvoz iz Italije in vsak uvoz vojaškega materijala v Italijo. Italija se je na vladno odredbo zavila v državne zastave v znak, da smatra ta dan za dan sramote. V občinske hiše so vklesali spominske plošče, ki naj spominjajo na Italiji storjeno krivico. Prvega decembra pa se zberejo v Rimu vdove in sirote v svetovni vojni padlih, da protestirajo proti postopanju nekdanjih držav-zaveznic. Italija je odločena, da kljubuje pritisku Anglije do skrajnosti.

Angleška vlada je doživela v ravnokar minulih volitvah lep triumf. Z volilnim izidom je angleški narod izrekel svoji vladi zaupnico tudi za njeno postopanje v abesinskem sporu. Vlada je ohranila dvetretjinsko večino in je ostala trdna, četudi si je delavska stranka priborila nad 90 novih poslanskih mest. Kmalu bomo videli, kako bo angleška vlada izraženo zaupnico porabila v razvoju mednarodnega življenja.

Kancler Schuschnigg o poslanstvu Avstrije. Na zborovanju v Lincu je govoril kancler Schuschnigg o poslanstvu naše države in v tej zvezi dejal med drugim: Če stremi Avstrija za tem, da postane krščanska kržava, ne stremi za nedosegljivim. Treba je samo jasnosti odnosov med Cerkvijo in državo, ali z drugimi besedami: jasnosti odnosov med kulturo in politiko. Politika, ki bi šla preko kulture, ki se v tej zvezi imenuje svetovni nazor, bi bila prazna. Politični red je koncem konca ali odraz enega svetovnega nazora ali pa strahovitega kulturnega boja. Avstrija noče biti slučajno zaščitnica krščanske misli. Njen položaj in njen zgodovinski razvoj jo usposablja, da postane most med tujerodnimi kulturami in istočasno boriteljica za lastno kulturo. Nova Avstrija je vstala iz razvalin stare države in je ohranila staro nalogo posrednice med kulturami in gospodarskega osrčja srednje Evrope. Te Avstrije ne smemo meriti po številu njenega prebivalstva, po njeni gospodarski sili in ne po njenih potrebah. Priznati moramo njeno nalogo, sicer ne bo mogoče ustvariti trajnega reda v Evropi in bo samo vprašanje časa, kedaj izbruhne boj vseh proti vsem.

Čehoslovaški vladni šef o srednji Evropi. Ministrski predsednik Hodža je podal dopisniku nekega francoskega lista sledečo izjavo o ureditvi srednje Evrope: Vzajemna varnost je podlaga mirovne politike. Zato je treba tudi srednjo Evropo organizirati. Rimska pogodba naj bi bila začetek ureditve. Treba je nato pritegniti Poljsko, baltijske države, Bolgarsko in Grško. Solidna organizacija srednje Evrope bi uredila gospodarske odnose z Italijo, Nemčijo, Rusijo. Z eno besedo: treba je zbližati pretežno kmetijsko srednjo Evropo z industrijsko zahodno Evropo.

Gospodarski odnosi med Nemčijo in Rusijo. Nemčija teži za obnovo gospodarskih stikov z Ru-

sijo. Nobena država noče odpirati svojega trga nemškemu blagu, ker ščiti svojo lastno industrijo ali pa ima že obveznosti do kake druge države. Zato je v zadnjem času Nemčija začela misliti na sovjetski trg. Dočim je še leta 1932 dobavljala Rusiji skoroda polovico vsega uvoznega blaga, je padla lani trgovina na nič. Sedaj pa se začenja spet dvigati in že dosega osmino vsega ruskega uvoza. A aprilu je dovolila Nemčija sovjetom 200 milijonov mark kredita, ki ga je Rusija izprva zavrnila, sedaj pa ga očividno skuša izrabiti. Medtem pa posluša svet gromovite nemške besede proti komunizmu v Rusiji.

V Egiptu se pripravlja revolucija. V glavnem mestu Egipta vlada močno protiangleško gibanje, ki ga vodi egiptovska nacionalna stranka s svojim vodjem Nahat pašo na čelu. Stranka naglaša, da se bori za neodvisnost in svobodo domovine in odklanja angleško nadzorstvo in vmešavanje. Vlada, v kateri sedijo zmerni zastopniki egiptovskega ljudstva in kateri načeljuje Nessim paša, je odredila vse potrebno, da grozeče gibanje ustavi in uduši. Anglija je poslala na pomoč večje število vojaštva.

Japonska trga Kitajsko. Računajo, da bo v prihodnjih tednih proglasila Japonska novo „neodvisno" državo v severnem Kitaju, ki se bo oslanjala na mandžursko cesarstvo. Nova država bo merila okrog 480.000 kv. km. in štela 30 milijonov prebivalstva. Japonski načrt pa gre še dalje. Nato si Japonci osvojijo pokrajino severno od Šangaja, ki meri 650.000 kv. km in bo štela okoli 60 milijonov ljudi. Prisvojeno zemljo bo združilo nato v samostojno cesarstvo, ki bo dvakratno večji od Nemčije in bo štelo 90 milijonov prebivalcev. Istočasno hiti sovjetska Rusija s pripravami, da odvrne japonsko nevarnost, ki bi se ojačena ne ustavila tudi ne pred ruskimi mejami.

Kako bo treba urediti zadružno delovanje?

Msgr. Val. Podgorc.

Zadružno delo ima trojen namen: a) kolikor mogoče in treba posredovati, ko prehaja pridelek od producenta h konzumentu; b) naprej opazovati produkcijo, pomagati, da se tista množi, zboljša in racijonalizira, to je čim boljše uredi; c) posredovati kolikor mogoče in potrebno, da kmet pride do boljših semen, do boljšega orodja, do ptrebnega denarja in sploh do vsega, kar se za produkcijo potrebuje.

Ko smo pred 35 leti začeli z zadružnim delom, se je mislilo v prvi vrsti na prodajanje žita, semen in krompirja. Tedaj je rž stala 6 krajcarjev. Produkcija se več ni splačala in veščaki so ljudem svetovali: pustite polja, sejte travo in redite več živine. Danes stane rž 25 g in vrhutega smo toliko napredovali, da se je rodovitnost dvignila za tretjino: koder so svojčas pridelali dvakratno seme ,se danes pridela trikratno. Žito se zopet izplača, zlasti ko je zdaj cena živine prišla pod nič. Naši kraji bojo zopet sejali žito, semena in krompir. In tu si mislimo v bodoče zadružno posredovanje nekoliko drugačno, kakor pred leti.

Ustanovimo zadružno pisarno! Tista si bo prizadevala, da dobi od ljudi poročil o količini blaga, ki ga bojo imeli na prodaj in kedaj ga bojo imeli. Tista zadružna pisarna bo iskala odjemalce, ki bojo od zadruge radi kupovali, ker jim zadruga pošiljatev nadzoruje in nekoliko garantira za primerno blago. Odjemalci bojo pri zadrugi povpraševali po blagu in pisarna bo šla blago k zadružnikom iskat. Pisarna bo potem posredovala, da se pošiljatev pravočasno izvrši. Posestnik naj fakturira neposredno kupcu in kupec kmeta plača, ne pa zadruga. Samo v nekem malem obsegu bi zadruga imela v magacinu blaga, ki se potrebuje za izpopolnitev vagona, ali blaga, ki pri pošiljanju zaostane.

Zadružna pisarna svoje delo lahko raztegne tudi na prodajanje goveje živine, svinj in konj. Po svojih zaupnikih si pisarna dotične živali da popisati in ceniti in kupec bi se potem mogel obrniti takoj na pisarno. Kmetom gorjancem bi ne bilo več treba goved goniti dolga pota gor in dol. Neposredno prodajanje se zadnji čas kaj slabo obnese. Prekupci so pri mesarjih veliko izgubili. Premalo so trgovski izobraženi. Kako bi bilo sicer mogoče, da živinski prekupec zgubi pri e n e m mesarju 10.000 S. Kako da je še naprej dajal, ko se prvi in drugi in tretji par volov ni več plačal? Mesar mora imeti čez mesec plačanega; kako se daje blago brez plačila naprej in naprej? In kar se tako izgubi, se mora na drugi strani pri kmetu zaslužiti s tem, da se plačuje slabša cena. Nam se zdi, da bi to prodajanje zadružna pisarna veliko boljši opravila. Ali bi se s zadružno pisarno dalo nekoliko pomagati tudi kmetom okolice Celovec, ki vozijo drva na trg. Bolj brihtni si že znajo kupca poiskati, ali drugi stojijo s konjem od jutra do popoldne in potem siromaki iščejo in ponujajo od hiše do hiše, ker drv vendar ne morejo voziti nazaj domov. In popoldne se najdejo ljudje, ki plačujejo daleč pod ceno, brez usmiljenja. Tisto žaloigro naših kmetov opazujemo vse leto, vsaki dan. Voz drv je pripeljal, S 25 so vredne, po veliki sili jih spravi iz rok. Kaj pa se mu je plačalo? Drva ali vožnja in zamujeni dan? Kako je obžalovanja vreden kmet, ki mora drva popred kakor n. pr. v Selah po malem spraviti do ceste. Tam se šele voz naloži in odpelje. Ali ni mogoče tukaj postaviti zadružno pisarno, ki bi sprejemala ponudbe kmetov in bi iskala odjemalca poprej, da bi kmet vedel, kam naj pelje in bi mu ne bilo treba muditi ves dan?

Posredovanje pri oddaji kmetijskih pridelkov se je že precej udomačilo pri pošiljanju na dunajski trg. Kmetje oddajajo živino in prašiče, tisto se na Dunaju proda od zaupnikov in kmetom šele potem plača v kratkem času. Kmet mora nekoliko zaupati tudi v svojo zadružno pisarno, da bo posredovala tudi cene. Če te pošiljavcu ne bi ugajale, bi seve lahko prodajal drugod po svoje.

Zadružna pisarna.

Novo zadružno delovanje se naj uvede tako, da nastavimo mladega veščega človeka, kmečkega sina, ki ima z doma gospodarskih izkušenj in znanja. Ta uradnik se plača od naših posojilnic, dotlej da bojo pristojbine, ki se bodo jemale za posredovanje, dale nekaj sredstev. Začne se z malim, ko se delo uživi, se nastavi ljudi, kolikor jih bo treba. Vrhovno vodstvo obdrži zadružna zveza, sodelujejo po močeh naši kreditni zavodi, vsaj v toliko, da sprejemajo oglasila ljudi in zadružnega urada. Kakor hitro zopet narastejo denarna sredstva, se morebiti delo tako uredi, da kmet lahko založi v skladišču svoje blago, rž, pšenico, deteljo, skladišče mu izroči listek (Lagerschein), in posojilnica mu na to zalogo posodi, kakor se ji zdi; potem kmet s prodajo lahko čaka na ugodnejši čas. Na svoj riziko, ne na riziko zadruge.

Ta predlog stavim na posvetovanje naši zadružni zvezi, našim posojilnicam in zavednim kmetom. Zdi se mi, da ga zamoremo izvesti in da po tej poti ustvarimo novo živahno, uspešno, zadružno delo. Z delom bo rastel naš ugled in ljudstvo bomo tako vzdržali za vero in domovino.

DOMAČE NOVICE

Na grobu junakov.

Jugoslovansko-avstrijsko slavje v Judenburgu.

V nedeljo 10. novembra se je vršila v Judenburgu slovesna blagoslovitev spomenika judenburških žrtev svetovne vojne. Poleg mnogih nemških vojakov počiva v tem mestu ob Muri tudi 83 slovenskih vojakov, ki so našli tod svoj junaški konec. Pred meseci je tujsko-prometni odsek judenburške občine dal pobudo za postavitev skupnega spomenika vojnih žrtev. Postavili so sredi mestnega pokopališča okusno kapelico, v katere notranjosti je naslikan umirajoč vojak, katerega oči so uprte v nebo, kjer se blešči — križ. Na prednji strani mramorne mize so vklesana imena umrlih junakov.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(56. nadaljevanje.)

„Glej, ta zida iz nič, a zida krepko. Iz mrtvega pogorišča je pričaral krepko življenje, iz skope zemlje izsilja premoženje. Ti piješ in spodkopavaš s tem že tako se gugajoči dom; razsipavaš, kjer se kruši že vse samo in razpada v razvaline."

Niso bili prijetni taki opomini nikdar mirujoče vesti. Odtod njegov gnev na Dolino, nanovo sezidano iz pogorišča, in na Dolinarja.

Tako sta pazila dva in sta čakala ugodne prilike, da zamorita ob žalostnem dnevu dvoje nežnih cvetk, cvetočih in dehtečih na tihem in na skrivnem.

Megla je legla zgodaj na vas tisti večer, ko je hitela Vilma naglo, da je ne pogrešijo doma, dol k potoku. Nemirna je čakala dvoje, troje hipov pod vrbami, da ji prinese Ivan knjige, ki jih je obljubil v nedeljo. Prišel je naglo za njo, točno ob določeni uri; vedel je, da se mudi ljubljeni deklici.

„Hvala, Ivan."

Zahvaljevala je beseda, vdanosti in toplote polna; zahvaljeval je glas, mehak in mil; zahvaljeval je pogled, ljubezniv in ljubeč; zahvaljevala je roka, ki je počivala v njegovi in se je toplo in mehko oklepala njegove.

„Ostani še, Vilma."

„Ne morem, Ivan. Opazijo doma. Varovati se morava, saj poznaš očeta. Lahko noč, Ivan."

Komaj se je vrnila, komaj je odložila v naglici in vsa nemirna naglavni robec, jo je poklical oče iz sobe in je stopal pred njo v pisarno.

Ustavil se je sredi pisarne in se je obrnil k nji, shujšan, postaran in mračen.

„Jutri pospraviš svoje reči, pojutrišnjem se pelješ k teti v mesto."

Prebledela je, zastalo ji je nemirno srce. Komaj se je premagala, da se ni zgrudila. Še težje in huje jo je zadelo v srce, ko je stopil oče tik pred njo in jo je pomeril z grozečim, skoro sovražnim pogledom in je izpregovoril mrzlo in neizprosno, kakor bi ji oznanjal smrtno obsodbo.

„In onega berača onstran ceste si izbij iz glave. Ne dobi te nikoli!"

Hodil je po svetu modrijan in je opazoval svet in življenje in je iskal velikih čudeš in je zapisoval največje v večen spomin. In glej, med največjimi in najlepšimi so bili oni, ki izvirajo iz duše ženskine, ljubeče s prvo, veliko in istinito ljubeznijo, z ljubavjo, ki podira vse ovire, ki trpi vse, vse žrtvuje za svojo ljubezen, za izvoljenega svojega srca. Ker najsilnejša vseh sil je moč take ljubezni.

Vilma je gledala očeta nekaj in je odgovorila mirno: „Ta ali nobeden!"

Zavzel se je Železnik, začudil se, kakor še brž nikoli v življenju. Zakaj dete, ki mu ni ugovarjalo nikdar, mu je odgovorilo tako odločno in s takim nenavadnim mirom, da je uvidel in čutil jasno: poprej izvoli smrt, nego se izneveri ti besedi.

Zganilo se mu je za hip v srcu; zadrhtelo je v njem spoznanje o moči prve ljubezni, čiste še kakor ljubezen angelska, ne še oskrunjene niti z eno nelepo mislijo. A upor, ki ga ni bil vajen, ga je zadel tako močno, da je zbesnel navzlic hipni ganjenosti.

„Tako govoriš? Poberi se, vlačuga!"

Vilma je obledela. Kakor okamenela je stala pred očetom, tako globoko jo je zadela sirova, umazana beseda, ne zaslužena niti z eno mislijo. Ni mogla govoriti, ne se okreniti, da odide. Oče jo je prijel za rame in jo je potisnil iz sobe, sopeč v grozni besnosti.

Vso tisto noč sta prečuli in preplakali sestri, ležeči v objemu v postelji Vilmini. Tako pekoče je bilo razžaljenje, tako velika krivica, da jih srci obeh nista mogli nositi.

Tretji dan je ostala Tinka sama in je plakala samotna v svoji sobi. Ni mogla verjeti, da je resnica. Sen je, zbudi se prihodnji hip. A glej, bedi: tam po cesti hiti voz. Zmota je, nesporazumljenje! Oče se premisli, pošlje za vozom, pokliče nazaj izgnanko in jo potolaži s prijazno, vsaj s pol prijazno besedo. Bila bi mu hvaležna še za takšno do smrti. A glej, ni zmota, ne premisli se, ne pošlje, ne pokliče je nazaj. Že zavija voz za ovinek.

„Z Bogom, Vilma... O Bog!"

O Trata, umirajoča...

In onstran ceste?

Za hišo, da bi ga ne videli s Trate, je stal Ivan. Strmel je za vozom, da je izginil za ovinkom pod vasjo. Stal je še dolgo, ko že ni videl več ne voza, ne modre obleke Vilmine. Nenadoma je potegnil z roko črez čelo, kakor bi se zdramil iz težkih sanj. Zaječal je kakor ranjen na smrt in se je naslonil ob zid: velika lepa zgradba sladkih upov se mu je porušila nenadoma in ga je ranila globoko in nevarno.

Tedaj je stopila izza ogla mati, vedno skrbeča, vedno dobra, vedno pripravljena, da pomaga in tolaži. Nikoli nista govorila še z Ivanom o lepih sanjarijah mladega njegovega srca; a oko materino gleda bistro in je opazilo vse. Tiho je pristopila k njemu, narahlo in obzirno mu je položila roko na ramo. (Dalje sledi.)

Na spominski dan se je pripravljalo vse mesto že več dni. Odelo se je v zastave, s stolpa župne cerkve je zavihrala v pozdrav iz Jugoslavije prihajajočim gostom rudeče-belo-modra trobojnica. Goste iz Slovenije —150 po številu - so pozdravili meščani na posebnem večeru, kjer jim je nazdravil judenburški župan. Judenburški pevci so jim zapeli štajerske, poseben slovenski zbor pa je odgovarjal s slovenskimi pesmimi. Drugega dne so topiči na gradu najavili začetek izredne slovesnosti. Sv. mašo zadrušnico je bral divizijski vojaški župnik ob asistenci judenburškega dekana in slovenskega župnika Hafnerja. Nato je imel divizijski župnik lep nagovor, v katerem je slavil junaštvo 17. pešpolka v svetovni vojni ter povdarjal, naj bi skupna avstrijsko-jugoslovanska slovesnost in skupni grob slovenskih in nemških vojakov postala temelj, da se narodi in državi sporazumejo med seboj in preprečijo novo svetovno vojno. Pevci iz Ljubljane so zapeli „Blagor mu", nato je govoril slovenski župnik Hafner ter podčrtal težnjo po trajnem miru ter izrazil upanje, naj bi obe državi delovali na to, kar danes ob spominu na žrtve svetovne vojne vsi želimo, da se ohrani ljubi mir in najdejo pravi temelji za sporazumno delovanje dveh narodov. Ob koncu lepega slavja so pevci zapeli „Vigred se povrne", nakar so polagali razni zastopniki krasne vence na skupni grob vojne kapelice.

—

Kedaj boste dali odgovor? Iz dopisov, ki prihajajo v uredništvo v zadevi znanega dobrlavaškega zborovanja domovinske fronte ali bolje Heimatschutza, prinašamo tole: na prostaška izzivanja g. Taurerja, češ „Slovenci ne smejo imeti v državi nobenih pravic" je jedrnato in jasno med omenjenim govorom z medklicem odgovoril eden naših vrlih podjunskih gospodarjev: „Nobenih pravic razun pravice, da plačujejo davke!" Na to preprosto resnico učeni gospodje niso vedeli odgovora in ga tudi v bodoče ne bodo vedeli, dokler pač jih ne srečata razsodnosti in boljša pamet. — Še drug dopis omenja smolo enega navzočih, ki je svojemu zadovoljstvu nad Taurerjevimi izvajanji proti Slovencem dal duška z glasnim „Heil" in pritajenim „Hitler" klicem in vrhutega grozeče vihtel svoj bajonet.

Še ena cvetka dobrlaveškega Taurerja. Povodom plebiscitne proslave v Galiciji je imel g. Taurer v ožji družbi somišljenikov sledeči značilni nagovor h krajevnemu položaju: „Srečen sem, da ni navzoč bivši gališki župan g. Urank. Kajti za Galicijo je sramota, da je imela „Čuša" za župana. Galičani morate biti srečni, da pride vaša občina končno v druge roke." — Kot čujemo, je g. župan Urank vložil tožbo proti imenovanemu dobrlavaškemu gospodu vsled razžaljenja časti po psovki „čuš".

Zlata sv. maša našega rojaka. Dne 27. oktobra je obhajal zlato sv. mašo župnik Treiber France v Šmiklavžu pri Slovenjgradcu. Jubilant je rojen l. 1863 v Bačah in je od leta 1886 služboval po raznih naših župnijah, bil 26 let v Št. Rupertu pri Velikovcu, kjer je zidal veliko Narodno šolo in jo vodil do glasovanja. Nato se je umaknil na Štajersko, kjer deluje navzlic letom z mladeniško navdušenostjo. Ob zlati maši so ga posetili tudi koroški rojaki, tako č. prošt Benetek iz Tinj, g. Čarf iz Velikovca in dve č. sestri iz Velikovca. Na jubilejni dan se je zbrala pred župniščem ogromna množica, otroci in še mnogi drugi so častitali svojemu duhovnemu očetu, mariborski knezoškof dr. Tomažič mu je poslal iskrene častitke. Naj bi blagi duhovnik in rojak nekoč bral še biserno in železno sv. daritev, mu želimo — Korošci!

Inštalacija novega župnika na Radišah. Dne 11. novembra je bil slovesno inštaliran č. g. Ludovik Jank za radiškega župnika. Cerkev in župnišče sta bila okrašena ko nevesti, ki pričakujeta svojega ženina. Že na predvečer so došli na slavnost slavljenčevi sorodniki in znanci. V ovenčani cerkvi je č. g. dr. Blüml vodil šmarniško pobožnost, č. karitassekretar pa je v lepih besedah orisal pomen prihoda novega župnika. Prosvetno društvo je priredilo svojemu duhovnemu očetu lepo podoknico s petjem in deklamiranjem. Drugega dne se je zbralo 14 duhovnikov, med njimi poleg že imenovanih č. prošt Benetek, vikar č. Valerijan, č. Poljanec i. dr. Predno je novi župnik obdan od sobratov odšel pod baldahinom v cerkev, ga je Angelica pozdravila v ljubki deklamaciji, cerkveni ključar pa v kratkem govoru. V božjem hramu je slavnostni pridigar govoril o sreči, ki prihaja v faro z novim župnikom. Po slovesni inštalaciji in po pridigi č. prošta tinjskega je slavljenec daroval slovesno sv. daritev. Sledeči družabni pogovor pri pogrnjenih mizah sta olepšala cerkveni in društveni pevski zbor. — Novemu našemu župniku želimo od srca, da Bog blagoslovi njegovo molitev in delovanje v fari, da bo rastla v božjo čast in svoj blagor!

Vse so za nami ponaredili

Obliko naših zavitkov, barvo, velikost in zunanjost. Ponarediti pa niso mogli enega: kakovosti! To visoko kakovost po tako nizki ljudski ceni! Da je vedno enako dobra, za to jamči Kneippova slika,

pravi sladni mojster Waldmann tvrdke

Kathreiner

Sele. (Zlata poroka.) Le redko se zgodi, da moreta dva zakonca po 50 letih še zdrava in čila vnovič stopiti pred oltar, da pri zlati poroki ponovita medsebojno obljubo ljubezni in zvestobe. France Čertov, bivši drvar, in njegova žena Marija pa sta to redko slovesnost dočakala. V pondeljek 4. nov. sta obhajala zlato poroko. Spremljana od sinov in hčer, vnukov, sorodnikov in sosedov sta prišla v cerkev, pa tudi mnogo drugih ljudi s šolsko mladino se je udeležilo ganljive slovesnosti. Po zlati poroki in maši je cela cerkev navdušeno zapela zahvalno pesem. Navrh so se povabljeni svatje s slavljencema zbrali okoli miz v lepo ovenčani dvorani v Domu k južini. Vnuki so dedeju in babici z lepimi deklamacijami izrazili voščila, na odru so vaški otroci njima na čast uprizorili srčkan prizorček, pevci pa so skrbeli za kratek čas. Svatje so se slavljencema oddolžili z raznimi darili. Zlati ženin šteje 80, nevesta 72 let. Bog ju še dolgo ohrani v zdravju in moči! — Pa še enemu drugemu zakonskemu paru bo 23. nov. poteklo 50 let od poroke. To sta stari Colnar Urban Mak in žena Katarina, stara 73 in 70 let. Ta dva pa hoačeta svojo 50letnico zakonskega jarma obhajati čisto na tihem kar lepo doma.

Bajtiše. Lice naše vasi se je od lanske povodnji precej spremenilo. Struga potoka je širja, razvaline zidovja nekdanjih fužin in kolpernikov pa so skoro izginile. Kjer je nekdaj stala Martinova peč, vodi zdaj novi del ceste. Da se ohrani spomin na nekdanje fužine, so ob cesti postavili mal spomenik: na betonski podlagi z letnico 1935 počiva ogelni kamen glavnega fužinskega poslopja z letnico 1834. Mnogo obrezanega kamenja so porabili za oporne zidove ceste. Poslopja, ki so last borovljske tovarne, so letos lepo prepleskana, cerkev pa je bila že lani lično popravljena. Tovarna napeljuje novo telefonsko progo na drogovih, ker je se kabel v predoru pokvaril. Oblast je dovolila, da se staro pokopališče zopet sme uporabljati, kar je prav pametno. Seveda bo treba tudi sedanje pokopališče še ohranjati v dobrem stanju.

Borovlje. Letošnji Martinov semenj dne 11. nov. je bil dobro obiskan, vendar je bilo več radovednežev kot kupcev. Na živinski trg se je prignalo 22 krav, 20 volov, 1 tele in 1 konj. Od tega je bilo prodano 6 volov in 7 krav. Cena je bila od 70 do 75 grošev.

† Lizika Potočnikova v Pliberku. V četrtek 14. t. m. je po težki bolezni zaspala v Gospodu vrla Slovenka Lizika Potočnikova v Pliberku. Pred dobrim pol letom še je stala voditeljici naših gospodinjskih tečajev gdčni Hartmannovi pri njenem trudapolnem in odgovornem poslu ob strani. Njena iskrena želja je bila, da se usposobi za samostojno gospodinjsko učiteljico, njena solidna izobrazba in poklicna vestnost sta jo v tem podpirali. Pa Previdnost je odločila, da v najlepših dekliških letih zaključi svoj življenski tečaj. Rajni Liziki večni mir, zaostalim naše toplo sočutje!

Drobiž. V pondeljek 25. t. m. dospeta v deželo kmetijski minister Strobl in drž. tajnik Kraft in bosta govorila na seji dež. kmet. sveta. — V mesečniku „Kärntnerland" poroča dr. Rumpold, da je imel v tekočem letu Heimatbund v slovenskem predelu dežele 35 prireditev, od teh je bilo 27 gledaliških predstav, s skupno udeležbo 5400 ljudi. — V okolici Grebinja so se mudili tirolski kmetje, ki nameravajo pokupiti več posestev. — Uprava jugoslovanskih železnic je dala odstraniti v dvotirnem karavanškem predoru ene tračnice. — Dež. tisk. referent opominja, da je mladini pod 18 let obisk kinopredstav, ki niso posebej označene kot mladini dostopne, strogo prepovedan. — Živinski prekupci v Št. Marksu pri Dunaju so pristali na to, da odstopijo 30% svojega dobička, to je okrog 800.000 šil., posebnemu fondu, iz katerega se bo revnim gorskim kmetom podpiral nakup živine. — Minuli četrtek je začelo goreti v skladišču barvne trgovine Schellander v Celovcu. Gasilcem se je posrečilo preprečiti eksplozijo karbidnih plinov, ki bi povzročila občutno škodo. — V Šmartnu pri Celovcu je umrl bivši župan Jožef Ure. Svoječasno je rajni kandidiral na listi slov. poslancev in bil tudi kot župan zaveden Slovenec. N. p. v m. — V pokoj je stopil kotmirški šolski ravnatelj F. Harrich. — V celovški Zadnjici so našli mrtvo Olgo Posch. V stiski je iskala prostovoljno smrt. — Neznan uzmovič je vlomil na Krčanjah v stanovanje č. župnika Drdlika in odnesel dve srajci in zbirko starih novcev.

Blaznikova „Velika Pratika" za leto 1936 je izšla in se dobiva pri založniku, tiskarni J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg 10, in v vseh večjih trgovinah. Ta naš najstarejši slovenski ljudski koledar je res praktičen in zanimiv. Zato ga hoče imeti leto za letom vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike „Poklon Modrih".

74

NAŠA PROSVETA

28. novembra se vrši ob 10. uri dop. v Mohorjevi hiši v Celovcu letošnji občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Na sporedu dva zanimiva govora, poslovna poročila in slučajnosti. Društva in prijatelji naše prosvete iskreno vabljeni! Osrednji odbor.

Fantje, na voditeljski tečaj! V življenje in njegova področja sili nov, bolj svež duh. Nova rast sili v brstje, cvet in sad. Prosveta bodi sejavec novega duha po naši lepi zemlji, društva naj so ognjišča lepšega in globljega narodnega življenja koroških Slovencev! Zato je treba zmožnih voditeljev, ki bodo dobro zajeli potrebi naše dobe in njegovega rodu in jih znali tudi izpolniti. Vabimo udeležence bivših tečajev in še druge fante na četrti voditeljski tečaj. Ta se vrši v torek in sredo, 26. in 27. novembra, v prosvetnih prostorih v Celovcu. Tečaj naj prinese jasnost prosvetnih načel in navodila za njihovo izvedbo v podrobnem prosvetnem delu. Za bivanje in hrano udeležencev je poskrbljeno, skupni stroški za oba dneva okoli 4 šilinge. Začetek v torek točno ob 9. uri dop. Vabi osrednji odbor.

Globasnica. Zaključek gospodinjskega tečaja, ki se vrši pod vodstvom gdčne Milke Hartmannove, bo v nedeljo 1. decembra v društvenih prostorih pri Šoštarju. Razstava se otvori ob 9. uri zjutraj in traja do 6. ure zvečer. Popoldne ob 3. uri zaključna prireditev s petjem, prizori, deklamacijami, govorom in igro „Sirota". Po igri nastop Miklavža. Da se zniža prispevek tečajnic, prosi vodstvo tečaja prijatelje našega gibanja za prav obilno udeležbo.

Borovlje. V nedeljo 24. t. m. igrajo člani društva diletantov pri Cingelcu v Glinjah veseloigro „Trije klovni". Po igri pevski koncert. Začetek točno ob 3. uri. Prireditev se vrši ob vsakem vremenu.

Št. Vid v Podjuni. „Danica" vabi k igri „Prisega o polnoči", katero priredi dne 24. nov. ob pol 3. uri pop. pri Voglu v Št. Primožu. Sodelujejo pevci.

GOSPODARSKI VESTNIK

Gojimo rumeno-barvno goved! V Podjuni imamo večinoma rumenkasto goved (Blondvieh). Za naše kraje se izkazuje najbolj odporna in pripravna. Daje ob dobri krmi dosti mleka, je izvrstna za vprego tudi v hribih in radi jo mesarji kupujejo. Tako tekmuje uspešno z vsemi koroškimi pasmami. Poznam mesarja z mesarijo v celovški okolici. Po vsej Podjuni nakupuje in je znan kot izbirčen kupec. Kupuje samo dobro rejene vole bele oz. rumene barve. Nekoč je na vprašanje, zakaj kupuje samo „rumene" vole, odgovoril: Meso teh volov je finejše, prikupljive zunanjosti, tudi se beli voli prej in boljše opitajo. In resnica je, da ljudje pri njem prav radi kupujejo meso, ker je — kot pravijo — ravno prav mastno, se rado skuha in tudi zunanje lepo izgleda. Šekasta, t. j. pincgavska živina se nerada opita. Dotični mesar kupuje živino rajši dalje kod, četudi je dražje in vezano z večjimi stroški. Za mlečnost so morda boljše druge pasme, nič ne velja in samo v škodo pa je križanje pasem. Podjunčan.

Skrbimo za dobro prst. Rastline lahko uspevajo brez zemlje, če imajo hranilne snovi in zamorejo iz zraka črpati zadostne količine ogljikove kisline. Svojo hrano pretvarjajo s pomočjo sončnih žarkov v hrano za človeka in žival (v sladkor, škrob, beljakovino, mast i. dr.). Višina pridelka pa zavisi v največji meri od dobre prsti. Zrak ima prepičlo ogljikove kisline za zelenjavo in okopavine, dobra prst pa je ima dovolj kot ima dovolj za rastlinstvo prepotrebnega dušika. Dobra prst se ne razblati ob deževju in ne razpoka ob suši. Prst sprejema odvišno hrano in vlago in je zato za rastlinstvo nekak rezarvoar. Kako pomnožimo dobro prst? Predvsem z izdatnim gnojenjem. Hlevski gnoj na njive, kompost na travnike in pašnike! Ne sežigajmo nadalje rastlinskih odpadkov, n. pr. krompirjevice, ker da pomešana s prstjo prav dobro zemljo. Dobro krmimo, da bo več gnoja in bo treba manj slame v jaslih ter več za steljo. Dobra prst izdatno zviša pridelek in prištedi nakupovanje dragih umetnih gnojil.

Kako dosežemo redno sadno letino. Marsikdo si misli, da pri sadju ni mogoče doseči redne rodovitnosti. Vendar je neredna rodovitnost samo posledica pomanjkljivega obdelovanja in še drugih okolnosti. O tem beremo v tirolski sadjarski reviji „Obst" tole: Na rodovitnost sadnega drevja vpliva najprej podlaga, na katero je drevo cepljeno. Drevje, cepljeno na divjak z istimi cepiči, posajeno v isto zemlje in enako negovano, ze vendar različno rodovitno. To vprašanje je najtežje in ga bodo rešili le znanstveni zavodi. Na rodovitnost vpliva negovanje drevja v drevesnici, posebno važen je razvoj korenin. Le drevje, ki raste v globoki, rodovitni, ne prevlažni in topli zemlji, je redno rodovitno. Pri izbiri sadnih sort je treba ozira na lego, podnebje in kakovost zemlje. Saditi je treba v velike jame z izboljšano zemljo. Najbolj se za izboljšanje obnese kompost in šotni zdrob. Sadni grmič in srednje debelno drevje ima prednost pred visokodebelnim drevjem, ki je običajno pri nas. Na obdelanem zemljišču sadje redneje rodi ko v travniški ruši, ker trava zajeda korenine. Mlado drevje mora dajati soncu dostop do vejevja, da pospešuje cvetno brstje, razvoj in barvo plodov. Vejevje redčimo v letih, ko se obeta dobra sadna letina. Staro drevje pomlajajmo, precepljanje pospešuje redno rodovitnost. Brez rednega namakanja ni redne rodovitnosti, ob suhih mesecih nobeno drevo nima dovolj vode. Najvažnejše pa je redno gnojenje, gnojiti je treba z vsemi snovmi, ki zemlji primanjkujejo. Sadne zajedavce moramo redno zatirati. S pravočasnim kajenjem ubranimo sadje pred slano, jesenski sneg otresamo z drevja, zimsko pozebo pa moramo preprečiti. Sadje obirajmo z rokami, da ne spravimo z drevja zarodka za drugo leto. Kdor se drži teh navodil, bo imel vsako leto dovolj sadja.

Tako ravnaj z moštom! Mnogo je pri nas še mošta, ki je v jeseni in zimi kolikortoliko piten, proti pomladi pa postaja vedno slabši, na poletje pa je komaj užiten. S pravilnim ravnanjem ostane mošt dobra, okusna in stanovitna pijača. Stiskanje je večinoma pri kraju. Prihaja doba, ki je moštu najnevarnejša. Največji sovražnik vsakega mošta je zunanji zrak. Dokler mošt kipi, je zavarovan pred zrakom, ker se nahaja na površju v sodu ogljikova kislina. Ko pa se kipenje konča, sili zrak neposredno v sod. Dostop zraka moramo zaneslji-vo zabraniti. Jako pripravna je tudi že med kipenjem takozvana kipelna veha, ki propušča kislino iz soda, brani pa zraku v sod. Tako veho si napravimo lahko sami: vzamemo navadno, masivno, kakih 15 cm dolgo. Kake 4 do 5 cm od zgornjega konca jo povrtamo počez tako, da se navpična luknja vjame z vodoravno. Luknji naj sta debeli okoli 1 cm. Na veho nataknemo kake 3 cm širok obroček iz gume, da tesno zapira poprečno odprtino. S to veho sod trdo zabijemo, kislina uhaja skozi luknjo na prosto, zraku pa brani gumijev obroček, ki se kakor ventil odpira na ven. Umevno je, da se taka veha ne sme namakati v mošt. Lahko ostane pritrjena tja v zimo. Dober sadjavec se naredi samo v polnem sodu, ki mora ostati do uporabe zaprt pred zunanjim zrakom. Dobre robe ne bomo dobili, če bomo imeli sod samo napol poln ali če bomo mošt točili iz napolnjenega soda za vsakdanjo rabo. Mošt bodi vedno na hladnem, zlasti pa tisti, ki ga točimo. H.

Celovški trg minulega tedna. Telice (kg žive teže) 70, krave 80—1.00, krave za klanje 50—60, prašiči 1.30—1.50, plemenski 1.40—1.60 S. — Pšenica (100 kg) 37—39, rž 28—30, ječmen 23—28, oves 25—26, ajda 24—25, koruza 24—27, sladko seno 8.00—10.00, kislo 7—8, slama 5—6 S. — Grah (kg) 80—1.00, isto leča, fižol 35—50, krompir 12 do 15, zelje 30, sirovo maslo 3.00—4.50, prekajena slanina 3.20—5.10, sirova slanina 2.50—3.00, svinjska mast 3.40—3.60, jajca 17—18, kokoši 2.00 do 3.50, race 4.00, gosi 8.00, drva, trda in kratka 4.00 do 5.00, mehka 3.00—4.00 S za kub. meter.

ZANIMIVOSTI

Skrinja tisočih umorov. Na umestni razstavi v Londonu kažejo skrinjo, ki nosi skrivnostni naslov: skrinja tisočih umorov. Pred 100 leti jo je nek kardinal Mediči daroval ruskemu carju Aleksandru. Zanjo se je baje zelo zanimal skrivnostni menih Rasputin. Ob sovjetski revoluciji je bila utihotapljena na Poljsko, kjer jo je kupil nek baron Landauer. O tej skrinji pripovedujejo, da je bila nekoč last Rimljanke Lukrecije Borgije. Skrinja je navidez preprosta in ima navadne predele za vinske steklenice, vmes pa je skritih nebroj malih predalčkov, v katerih se nahajajo stekleničice, ki so nekoč očividno vsebovale razne strupe. Baje je Lukrecija s pomočjo teh strupov spravila s sveta več sto ljudi, ki so bili napoti njeni razuzdanosti in častihlepju. Skrinja ima skrivnostno ključavnico, ki je prinašala vsakemu nepoučenemu, ki jo je skušal odpirati, strašno smrt.

Štiri jezike morajo znati. Grški prosvetni minister je izdal odredbo, po kateri se v nekaterih vaseh grške Macedonije upeljejo šole, v katerih se bo poučevalo grško, srbsko, bolgarsko in macedonsko. Otroci morajo po dovršeni šoli glasom odredbe razumeti vse štiri jezike. Odredba velja za kraje, kjer prebivalci resnično govorijo najmanj štiri jezike: poleg navedenih razumejo premnogi celo še turško. Na uspehe nove odredbe smo lahko radovedni. Če se bodo pri izvedbi posluževali dosedanjega koroškega muštra dvojezičnosti, otroci ob koncu ne bodo razumeli niti več enega jezika.

Žaloigra prestolonaslednika Rudolfa. V Lipskem je ravnokar izšla knjiga, v kateri bivša žena prestolonaslednika Rudolfa razkriva okoliščine žaloigre v gradiču Mayerlingu, kjer so v januarju leta 1889 našli ustreljenega prestolonaslednika in baronico Večero. Prestolonaslednikova žena, ki je sedaj kneginja Lonyay, v knjigi pripoveduje, da je bila že s 15 leti zaročena z Rudolfom. Zakon je bil nesrečen, ker sta si ostala mož in žena tuja. Rudolf je bolehal na nesrečnem značaju, njegova notranja razbitost in razrvanost je često povzročala strašne napade besnosti. Usodnega dne je bil prestolonaslednik na lovu v Mayerlingu, v jutro 30. januarja so našli prestolonaslednika ustreljenega v njegovi postelji, poleg njega pa truplo istotako ustreljene baronice Marije Večere. Svoji ženi je bil napisal poslovilno pismo, v katerem ji izjavlja, da je sedaj rešena njegove navzočnosti in muke, in jo prosi, naj je dobra z malo, ki je edino, kar ji ostane po njem. Pismo zaključuje: „Grem mirno v smrt, ki more edina rešiti moje dobro ime." — Knjiga, ki je izzvala veliko pozornost, je v Avstriji prepovedana. Proti njej se je pritožila tudi princesija Štefanija, hčerka prestolonaslednika Rudolfa in sedanje kneginje Lonyay.

Hotel na ognjeniku. Pretekle dni so otvorili na italijanskem ognjeniku Etna hotel ital. planinskega društva. Izprva so nameravali sezidati samo kočo za turiste, ker pa je turistovski promet na Etni vedno bolj naraščal, so sklenili zgraditi tam večji hotel s 50 posteljami. Z hotela je čudovit razgled po prekrasni pokrajini in na morje. Njegova največja znamenitost pa je ta, da stoji na vročih tleh, saj se več sto metrov pod njim kuha in peče ko v peklenskem kotlu. Vendar je kraj, kjer hotel stoji, zavarovan pred izbruhi še vedno tlečega ognjenika.

To je bil požeruh! Leta 1798 je umrl v Verzaju pri Parizu za jetiko nek Tatare. Bil je majhne in vitke postave. Seciranje njegovega trupla je pokazalo, da je bil prava zver v človeški podobi. Žrl je žive mačke, zajce, kure itd. Po vseh urah je perje prav tako ko ptice roparice izbljuval v kepah. Najraje je jedel kuščarje in kače. Stalno je živel v nekaki mrzlici, oči pa so se mu svetile ko leopardu. Ko se je nažrl, je ležal nepremično več dni. Mož je imel, kot so dognali, ogromen želodec, pa nič črev.

Vesel, ker je zadel v loteriji. V delavski četrti mesta Pariza so se minuli dni drenjali številni ljudje pred neko mesarijo. Njen lastnik je namreč zadel največji dobitek v loteriji, prej pa je vsakemu, kogar je srečal, obljubil, da bo v slučaju dobitka dajal cel dan meso zastonj. Držal je besedo, mesarija je bila srečnega dne odprta od ranega jutra do pozne noči, tisoče „odjemalcev" je prišlo do zastonjskega kosa mesa, srečni milijonar pa je medtem štel stotisočake in se povrhu še veselil zadovoljnih svojih „kupcev".

Čuden doživljaj. Iz Kanade poročajo sledeče: Vodja Irokezev z imenom „Siva sova" je znan kot strasten lovec, nad 10.000 jelenov in srn je padlo pod njegovimi streli. Nekoč je zadel na trop srn, katere je po vrsti smrtno zadel s svojo krogljo, zadnja srna pa ni iskala rešitve na begu, marveč se je v par skokih približala lovcu in se vlegla pred njegove noge. „Siva sova" od tistega trenutka naprej ni več lovil. Prosil in dobil je službo državnega gozdarja in danes skrbno čuva nad divjačino. Po tistem doživljaju ni več ustrelil nobene živali. Nedavno je bil imenovan za vrhovnega gozdarja province Saskatchevan, ljudstvo pa ga splošno nazivlja „zaščitnika divjačine".

Rudeče jezero. V libijski puščavi 217 km južno od Biskra leži mesto Temassinin. Obdano je naokoli od številnih malih in večjih jezerc, ki imajo to posebnost, da je njihova voda rudeče pobarvana. Dolgo so iskali razrešitev te skrivnosti in nazadnje odkrili na bilijone neznatnih živalic rudeče barve, ki dajejo vodi živo-rudečo barvo. Voda vsebuje tudi mnogo raztopljene soli, ki jo seve pridobivajo in rabijo — nepokvarjeno — za svojo živino. Je namreč že po naravi rudeče barve.

36 let stara pa že stara mati. Žena nekega londonskega poštnega uradnika se lahko ponaša, da je najmlajša babica menda na svetu sploh. Njena najstarejša hči je namreč rodila z 19 leti dečka. Babica sama pa ima pri svojih 36 letih še 4mesečno deklico. Mlada teta je torej komaj 4 mesece starejša od svojega nečaka. Babica se je vnuka razveseila, češ sedaj bo imela njena deklica vsaj tovariša pri igri.

Trajni kodri na vzhodu. Turkinje so nedavno ogorčene protestirale proti odloku turških oblasti, da nesmejo nositi na glavi trajnih kodrov. Oblastveni odlok je sila previden, ker proglaša vse aparate za kodranje za zdravju škodljive in za to prepovedane. Protest zahteva uradno preiskavo aparatov in navaja, da je kodranje ženskih las enako potrebno ko moško britje. Kak bo njegov uspeh, je negotovo, baje pa imajo Turkinje močno zaveznico v ženi Ataturka Kemala, ki bi se tudi rada — kodrala. Ženske so pač povsod enake.

Izobraževalno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni priredi **v nedeljo dne 24. novembra 1935 ob pol 3. uri popoldne pri Voglu v Št. Primožu** igro

Prisega o polnoči.

Sodeluje tudi društveni pevski zbor.
Prijatelje naših prireditev prijazno vabi
80 **Odbor.**

Iščem dobrega kovaškega mojstra, ki vzame poštenega fanta kot vajenca. Naslov v upravi lista. 77

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Jaroslav Malý, Dunaj, XX., Dresdnerstrasse 53-44.
Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba, Dunaj, V., Margaretenplatz 7.